

HUND BLAND



HERMELINER



Stämningsskapande musik vid läsning av denna text
 ARTIST BOB HUND
 ALBUM STENALDERN KAN BÖRJA
 SPÅR SKALL DU HÄNGA MED? NÄ!

T MATTIAS RYLANDER

F MATHS JALHED

Det är nog få som inte känner till namnet Lars Vilks, oavsett om man är konstintresserad eller ej, då han, eller snarare hans konst och liv i allmänhet, omgiven av livvakter, ofta var mitt i debatten.

Som konstnär skapade han ett visst tumult och väckte tankar och åsikter långt utanför konstvärlden med sina konstverk – men kanske inte lika känt är att han även rörde om i den teoretiska konstsoffan, och menade på att det finns mycket som tyder på att den är kokad på spik – spik omgärdad av mycket prat och tämligen lite konst.

Vilks utgick i sin konstteori från vad som kallas "den institutionella konstteorin", där grundtesen är att det är konstvärlden som institutionellt system som avgör vad som är konst och att det finns konst som är mer konstnärlig än annan konst. Kort sagt så är kontentan av denna teori att det som ingår i konstvärlden är konst, medan det som befinner sig utanför inte är det. Det var inte Vilks själv som myntade begreppet, eller etablerade teorin, utan den kommer från ursprungligen från Arto Danto, som publicerade en essä kring ämnet 1964, *The Artworld*, vilken sedan låg till



Sommaren 2023 uppmärksammades Lars Vilks gärning i Höganäs.

grund för George Dickies vidare arbete med teorin. Lars eget bidrag kan hävdas vara att han inte bara utforskade teorin på kammaren och skrev om den, utan att hans konstnärskap till stor del handlade om att utmana konstvärldens föreställningar om sig själv, vilken inte, som man kan förstå, ligger helt i linje med den institutionella konstens premisser, och på å så vis få den att falla på eget grepp. Detta perspektiv på Vilks konstnärskap är något som lyfts fram på ett utmärkt vis av till exempel Mårten Arndtzén i boken *Konsten är vi* från 2022.

Dessa teorier om konstvärlden var det som Vilks jobbade vidare med och boken *Hur man blir samtidskonstnär på tre dagar: Handbok med teori från*

2005, som han skrev tillsammans med Martin Schibli, är vad man kan kalla en cynisk redogörelse full av humor för vad som gäller för den som vill bli konstnär idag. Det som lyfts fram i boken, förutom just tesen om att konstvärlden definierar vad som är konst, är att denna konstvärld också har uttalade kriterier för vad som är relevant konst just nu (dessa kriterier tenderar att ändras i takt med tiden), vilket är en av anledningarna till att det går att skriva en handbok i hur man blir samtidskonstnär – det är ingen mening att lägga tid på hantverket, vara nyskapande eller komma på avancerade koncept och idéer när det enda viktiga är att du uttrycker rätt åsikter, värderingar och, så att säga, lär dig att spela konstspelet. Det här leder i sin tur till en tämligen

stor likriktning inom konsten, den blir plakatlik, uppfostrande och pekpinlig. Och oftast rätt ful och tråkig att titta på, men det är irrelevant, enligt konstvärlden, för verken i vår tid lutar sig mot luntor av dammig filosofi, gärna från andra halvan av förra seklet, nedplitade i Frankrike. Man kan säga att samtidskonstens stora, självpåtagna uppdrag idag är att illustrera väl utvalda tänkare, och därigenom sprida deras sociala kritik till oss alla, dock helt i avsaknad av all annan form av kritik, till exempel självkritik. Så om det är konstens roll att förändra världen, då har samtidskonsten lyckats – den har gjort den lite tråkigare. ◻

LARS VILKS



Konstvärlden

När Arto Danto myntade begreppet "konstvärlden" menade han att den utgörs av en diskursiv miljö som uppstår i nätverket av institutioner såsom konstmuseer, konstgallerier, konstskolor och så vidare. Han argumenterade för att det konstnärliga i presuntiva konstverk endast kan uppfattas och förstås i relation till dess konsteoretiska omgivning och till konsthistorien, vilket är vad som är vad som diskuteras i konstvärlden. George Dickies utveckling av den socialkonstruktivistiska idén om konstvärlden kom därefter att landa i uppfattningen att det inte finns några objektivt konstnärliga kvaliteter som kan observeras i artefakter som har konstnärlig status, utan de räknas som konst för att de råkar behaga den sociala konstvärldens institutioner och därmed tilldelas konststatus när de så att säga adopteras av den och tas upp i konstfamiljen.

